

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ШЛЯХОМ ОПТИМІЗАЦІЇ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

А.В. Артёмова, Г. Какаєва

Проаналізовано основи оцінки виробничого потенціалу промислового підприємства. Досліджено можливості застосування різних методів для оцінки виробничого потенціалу і зроблено вибір найкращого з них. Обґрунтовано розширення обраного методу, визначено показники оцінки додаткових складових виробничого потенціалу. Застосовано комплексний аналіз виробничого потенціалу для підвищення ефективності підприємства. Наведено поетапний алгоритм підвищення ефективності підприємства.

Ключові слова: промислове підприємство, ефективність, ресурсний потенціал, методи, оптимізація.

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ ПУТЕМ ОПТИМИЗАЦИИ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА

А.В. Артёмова, Г. Какаева

Проанализированы основы оценки производственного потенциала промышленного предприятия. Исследованы возможности применения различных методов для оценки производственного потенциала и выбран наилучший из них. Обосновано расширение выбранного метода, определены показатели оценки дополнительных составляющих производственного потенциала. Применяется комплексный анализ производственного потенциала для повышения эффективности предприятия. Приводится поэтапный алгоритм повышения эффективности предприятия.

Ключевые слова: промышленное предприятие, эффективность, ресурсный потенциал, методы, оптимизация.

IMPROVING THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE BY OPTIMIZING RESOURCE POTENTIAL

A. Artemova, H. Kakayeva

The framework for the assessment of the industrial enterprise production potential is analyzed. The possibilities of different methods for the production potential assessment and selection of the best one are studied. The extension of the chosen method, defined indicators for measuring additional components of

production capacity are grounded and driven stepwise an algorithm to improve the efficiency of the enterprise. It is considered inadequate to improve the efficiency of enterprises by optimizing their resource potential. Theoretical justifications for the place and role of the resource potential in the process of forming effect are insufficiently elaborated. The existing methods of evaluation and optimization of the resource potential inadequately established statistical and economic accounting systems.

Keywords: *industrial enterprise, efficiency, resource potential, methods, optimization.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. В умовах ринку, що характеризується нестабільністю попиту і пропозиції, змінюваністю цін на товари та ресурси, змінами в конкурентному середовищі та іншими макро- і мікроекономічними чинниками, достовірне визначення можливостей підприємства на досить тривалу перспективу є надзвичайно складним завданням. Без оцінки ефективності діяльності підприємства не можливо висунути перспективних цілей, виробити раціональну стратегію для їх досягнення. Ефективне функціонування підприємства складається з безлічі чинників, але ключовими є ресурси підприємства. Визначення рівня виробничого потенціалу дає можливість приймати своєчасні й економічно доцільні рішення з управління підприємством загалом [1].

Формування потенціалу підприємства являє собою процес реалізації заходів для забезпечення ринкових можливостей підприємства шляхом зміни його характеристик і властивостей до необхідного рівня, відповідного до поставлених цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У ході проведення аналізу виробничого потенціалу підприємства необхідно визначити основні ресурси. У процесі вивчення публікацій П.І. Разинькова, щодо структури потенціалів підприємства була виділена така група елементів виробничого потенціалу підприємства: основні виробничі фонди, трудові ресурси, застосовувані технології, енергія та інформація [2]. Кутин А.А. і Люцук С.В. вважають, що виробничий потенціал підприємства складається, крім елементів, перерахованих Разиньковим П.І., також з енергетичних і матеріальних ресурсів [3]. Проблему підвищення ефективності виробництва, питання дослідження ресурсного потенціалу та управління виробництвом розглянуто в працях таких учених, як І. Ансофф, Л.А. Басв, В.В. Блідих, В.Б. Бичіне, Ю. А. Дорошенко, Н.М. Маківка, К.М. Мисько, А.М. Носонов, Ю.М. Осипов, Ю.В. Пануса, А.П. Пустуєв, О.С. Розумовський, І.В. Разорвін, О.Д. Рубаєва, А.А. Рудичев, Д.С. Сінк, А.І. Татаркін та ін.

Питання підвищення ефективності підприємств шляхом оптимізації ресурсного потенціалу розглянуто недостатньо. Існуючі методики оцінки вартості та оптимізації ресурсного потенціалу неадекватні щодо статистичних та економічних систем обліку.

Метою статті є визначення шляхів підвищення ефективності підприємства шляхом оптимізації ресурсного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існують два напрями дослідження економічного потенціалу (ЕП) як об'єкта. З одного боку, його розглядають як сукупність ресурсів господарюючого суб'єкта (ресурсний напрям). У цьому випадку оцінка ЕП зводиться до визначення вартості доступних ресурсів (активів). З іншого боку, це здатність господарюючого суб'єкта освоювати і переробляти наявні в нього ресурси для задоволення суспільних потреб (результативний напрям). Узагальнивши ці напрями, з точки зору чинного підприємства можна сказати, що економічний потенціал – це здатність підприємства до подальшої діяльності, яка базується на наявності в нього необхідних ресурсів. Структурні компоненти економічного потенціалу підприємства наведено на рисунку.

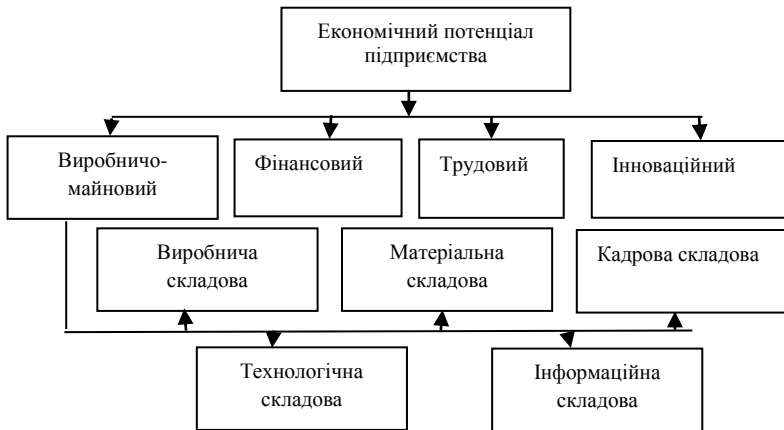


Рис. Структурні компоненти економічного потенціалу підприємства

Чітке й однозначне уявлення про структуру потенціалу підприємства поки не сформоване. Це зумовлено тим, що дослідження зазначеної проблеми проводяться в межах окремих проявів потенціалу.

Порівняльний аналіз понять виробничого потенціалу, поданих у різних джерелах, дозволив виділити два підходи. Перший визначає

виробничий потенціал як величину та ефективність використання всіх ресурсів підприємства. Суть другого – визначення потенціалу як можливості використання наявних ресурсів із максимальною ефективністю.

У результаті накопичено багатий інструментарій з оцінки ринкових, виробничих, фінансових можливостей підприємства, але водночас відчувається відсутність повноти охоплення і систематизованого підходу у визначенні структури сукупного потенціалу. Аналіз публікацій про методики оцінки виробничого потенціалу підприємства виявив їх різноманітність, але слабке опрацювання. Для системної оцінки потенціалу підприємства використовують методику окремого оцінювання всіх його складових елементів, подання у табл. 1 [4].

Таблиця 1

Система оцінювання потенціалу підприємства

Елемент системи	Метод оцінювання
Оцінка вартості нерухомого майна	Нормативний
	Експертний: капіталізація чистого операційного або рентного доходу (пряма і непряма) від використання земельних ділянок; порівняння цін продажу земельних ділянок; облік витрат на земельні покращення
Оцінка вартості машин і обладнання	Дохідний
	Порівняльний
	Витратний: розрахунок за ціною однорідного об'єкта; розрахунок за елементами; індексний; розрахунок вартості за укрупненими нормативами
Оцінка нематеріальних активів	Дохідний
	Порівняльний
	Витратний
Оцінка кадрового потенціалу підприємства	Дохідний
	Витратний

Для застосування комплексного аналізу виробничого потенціалу підприємства необхідно використовувати показники, що характеризують кінцеві результати роботи підприємства. Показники технологічної та інформаційної складових наведені в табл. 2 [5].

Показники оцінки виробничого потенціалу підприємства

Технологічна складова	Інформаційна складова
Ефективність використання	
Економія витрат виробництва, зниження трудомісткості, зміна обсягів виробництва	Своєчасне надходження інформації, задоволення споживачів інформацією, вплив інформації на виробництво
Стан на даному етапі	
Старіння обладнання, вік застосовуваних технологій, ступінь автоматизації праці	Ступінь актуальності, достовірність інформації, витрати на поширення інформації, ступінь автоматизації обробки інформації
Аналіз просування	
Коефіцієнт оновлення основних фондів, коефіцієнт приросту основних фондів	Коефіцієнт оновлення програм, коефіцієнт приросту програмних засобів

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що підвищення ефективності виробництва можна досягти шляхом оптимізації потенціалу підприємства. При цьому необхідно врахувати, крім основних складових (виробнича, матеріальна, кадрова), також технічну та інформаційну. У праці визначені показники аналізу руху, поточного стану та ефективності використання нових складових потенціалу підприємства.

Список джерел інформації / References

1. Валеева Ю. С. Диагностика производственно-финансового потенциала промышленного предприятия / Ю. С. Валеева, Н. С. Исаева // Экономический анализ: теория и практика. – 2007. – No 1. – С. 38–43.

Valeyeva, Y.S., Isayeva, N.S. (2007), «Diagnosis of production and financial capacity of industrial enterprises», *Economic analysis: theory and practice*, No. 1, pp. 38-43.

2. Разиньков П. И. Производственный потенциал предприятия. Формирование и использование : монография / П. И. Разиньков. – Тверь : ТГТУ, 2005. – 131 с.

Razinkov, P.I. (2005), *Productive capacity of the enterprise. Formation and use*, TGTU, Tver, 131 p.

3. Кутин А. А. Анализ структуры временных связей машиностроительного производства / А. А. Кутин, С. В. Луцок // Технология машиностроения. – 2010. – № 3. – С. 58–61.

Kutin, A.A., Lutsyuk, S.V. (2010), «Analysis of the structure of temporary connections of engineering production» *Engineering Technology*, No 3, pp. 58–61.

4. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса / Р. А. Фатхутдинов. – М., 2002. – 892 с.

Fatkhutdinov, R.A. (2002), *Competitiveness of the organization in times of crisis* M., 892 p.

5. Максимова И. Оценка конкурентоспособности промышленного предприятия / И. Максимова // Маркетинг. – 1996. – № 3. – С. 33–39.

Maksimova, I. (1991), *Assessment of the competitiveness of industrial enterprises*, Marketing, M. No 3, pp. 33–39.

Артёмова Аліна Вадимівна, канд. техн. наук, доц., кафедра економіки та маркетингу, Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ». Адреса: вул. Чкалова, 17, м. Харків, Україна, 61070. Тел.: (057)788-46-00, (095)4736207; e-mail: artemovi@rambler.ru.

Артемова Алина Вадимовна, канд. техн. наук, доц., кафедра економіки и маркетинга, Национальный аэрокосмический университет им. Н.Е. Жуковского «ХАИ». Адрес: ул. Чкалова, 17, г. Харьков, Украина, 61070. Тел.: (057)788-46-00, (095)4736207; e-mail: artemovi@rambler.ru.

Artemova Alina, PhD. Sc. Associate Professor, National Aerospace University, Address: Chkalov str., 17, Kharkov, Ukraine, 61070. Tel.: 788-46-00, (095)4736207; e-mail: artemovi@rambler.ru.

Какаєва Гульшат, магістрант, кафедра економіки та маркетингу, Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ». Адреса: вул. Чкалова, 17, м. Харків, Україна, 61070. Тел.: 788-46-00.

Какаева Гульшат, магистрант, кафедра економіки и маркетинга, Национальный аэрокосмический университет им. Н.Е. Жуковского «ХАИ». Адрес: ул. Чкалова, 17, г. Харьков, Украина, 61070. Тел.: 788-46-00.

Kakayeva Hulshat, undergraduate, National Aerospace University. Address: Chkalov str., 17, Kharkov, Ukraine, 61070. Tel.: 788-46-00.

Рекомендовано до публікації д-ром екон. наук М.В. Чорною, канд. екон. наук А.В. Камневою, канд. екон. наук Т.Ю. Можжевєнко.

Отримано 1.08.2014. ХДУХТ, Харків.

УДК 159.923.5-057.34

МОТИВАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Н.Г. Гвазава

Конкурентоспроможність України, сталість її розвитку, належний рівень життя громадян поряд з іншими чинниками суттєво залежить від ефективності функціонування системи державного управління загалом та її